

Predrag Belić Di:

NAPOMENE I GRAĐA ZA STUDIJ LITURGIKE

Zagreb 1972. Veliki format ciklostilom. Cijena 50 ND.

Poznato je kako je II vat. sabor (SC 15—16; OT 8, 16) preporučio da se u bogoslovskim učilištima unaprijedi studij liturgike. Ova nam skripta svjedoče kako se to provodi na Filozofsko-teološkom institutu D. I. u Zagrebu. Predavač je o. Predrag Belić, istina, skromno označio da ih je priredio samo »kao rukopis za svoje slušače«, ali mogu poslužiti i drugima pa ovdje na njih upozoravamo.

Skripta nisu sastavljena kao predkoncilski udžbenici liturgike koji su većinom sličili kao jaje jajetu, već sve gradivo obrađuju u tridesetak samostalnih jedinica — predavanja koja tvore zajedničku cjelinu. U njima je pisac obuhvatio svu liturgiku sa životnog, liturgijskog, dogmatskog, genetskog i pastoralnog gledišta. Već prvo predavanje ne počinje običajnim raspravljanjem o biti i definiciji liturgije i liturgike, čemu je posvećeno 2. predavanje, a prvo nosi ovaj naslov: »Specifična teocentričnost liturgije izražena riječju »Emanuel« i pastoralno značenje tako shvaćene liturgije u današnjem svijetu.« Kao što je za sav filozofsko-teološki studij II vat. sabor (OT 14) odredio Uvodni tečaj tako o. Belić želi »u duhu modernoga pragmatizma ponajprije vrednovati liturgiju: koja nam korist od nje?« (str. 15). Na osnovne temelje, ponovno s koncilskim dokumentima i s njihovim najboljim komentarima u ruci, vraća se i u slijedećim predavanjima: »3. Kristocentričnost i pneumaticnost liturgije. 4. Crkvena dimenzija liturgije i Božji narod kao subjekt liturgije. 5. Sveti znakovi — simbolički karakter liturgije. 6. Eshatološka dimenzija liturgije«, a pogotovo još u potonje izrađenom 16. predanju: »Ideje-vodilje u Konstituciji o bogoslužju II vat. sabora«.

Samo je navedena poglavlja pisac u ovoj knjizi obradio in extensum, a druga će predavanja slijediti, nadajmo se uskoro. Iako on tom dijelu svoje knjige stavlja skroman naslov »Napomene«, ipak se u njima nalazi pravo more misli i podataka o predmetu koji obrađuju. Zadivljuje marljivost i umješnost kojom je sve to sabrao i upotrijebio. On naime spada u one skromne znanstvenike koji ne iznose tuđa istraživanja kao svoja već ih pošteno navodi, na svoj način prilagođuje i obogaćuje. Glavno je da pisac prati i pozna ogromnu noviju literaturu o liturgiji i liturgijskoj obnovi te da se uvijek pridržava najboljih autora (Martimorta i dr., Jungmanna, Schmidta, Vagaggina i Marsilia). Liturgijski se preporod na koncilu i po koncilu toliko razmahao da zaista nije lako sve pratiti, ovrednotiti i jasno predočiti. Sudeći po izrađenim predavanjima to je o. Beliću uspjelo.

Knjiga uz to ima još dva važna dijela: najpotrebnije liturgijske tekstove iz raznih vremena na 60 stranica i već zbog njih knjiga ima veliku vrijednost, i skoro 2.000 brojeva liturgijske literature iz knjiga i časopisa na našem jeziku. Dobar je dio tih brojeva iz svih godišta našega lista, ali i drugih, a začudno da ništa nije navedeno iz predratnoga »Života s Crkvom« — revije, što se još

može nadodati. Neki se od tih brojeva ponavljaju jer spadaju u razne teme, a ima i neznčajnih, ali svi skupa predstavljaju izdašnu pomoć svakome koji želi znati što ja barem na našem jeziku pisano o bilo kojoj liturgijskoj natuknici. I kao da autoru nije bilo dosta pružiti tih skoro 300 stranica (i još stotinjak praznih za dopunjavanje nove literature) još je na desetak stranica donio ispravke i dopune savjesnošću koja začuđuje.

Na temelju svega želimo ne samo da što prije iziđe drugi dio ove knjige već autora molimo da sav taj materijal sredi, preradi i izda tiskom. Tako bismo dobili suvremenu »Liturgiku« kakvu ima malo tko. Pred par je godina »Kršč. sadašnjost« najavila hrvatski prijevod poznatog djela »L'égglise dans la prière« od Martimorta i drugova, ali taj još ne izlazi i svakako bi morao biti ažuriran prema bogatom pokoncilskim razvoju naše liturgije, a ne da nam tumači obrede kojih više nemamo. Koncilski obnovljena liturgija nužno traži da bude tako i obrađivana.

O. Belić ima za taj težak posao i tu lijepu sposobnost što cijeni svačiji rad, ponekad možda i previše (v. npr. sud o liturgijskim razmatranjima na str. 20), i što sve zna zgodno upotrijebiti i uklopiti u svoja razlaganja. On je sigurno sposoban da se prihvati i težih tema pa bi bilo poželjno da prikaže npr. i Caselov doprinos dubljem shvaćanju liturgije. Bit će korisno ako se bude još više obazirao na bizantski obred u kojemu je on stručnjak. Sigurno će biti dobro izbjegavati tuđice gdje nisu potrebne (npr. na str. 3. dva puta mjesto etiologije može se reći jednostavnije i mnogima razumljivije). Uopće bi pisac svoj bogat priručnik trebao tako prirediti da bi njime lako mogli služiti i oni koji nemaju klasične i teološke izobrazbe a žele dublje prodrijeti u liturgijsku tematiku. Tako bi knjiga bila korisna svima koji se zanimaju »za krščanski nazor« i njega proučavaju. Onima koji hoće više na raspolaganju je obilna navedena domaća i strana literatura.

Unatoč mnogim poslovima O. Belića, molimo ga da dadne prednost ovome svome radu i da nas obogati tiskanim izdanjem svojih predavanja za koja će mu mnogi biti zahvalni.

M. Kirigin

Josip Badalić:

MILAN PAVELIĆ — SVEĆENIK I PJESNIK

Zagreb 1972. Cijena 50 ND.

Ako koji list, pravo je da se naš osvrne na životopis odličnoga pastoralnog radnika i liturgijskog pjesnika kakva u jednoj osobi dosad nismo imali. Milan je Pavelić poznat kao religiozni pjesnik, a posebno će se dugo spominjati kao prevodilac crkvenih himana, ali nam je ostavio i primjer pastoralnog djelovanja na raznovrsnim poljima: bio je više godina kapelan, župnik i kateheta, duhovnik bogoslova i č. sestara, mnogo je pisao za katoličku štampu i uređivao razna njezina izdanja, sudjelovao u kat. pokretu prvih decenija ovog stoljeća, davao duhovne vježbe a i misionario među našim radnicima u Francuskoj.